

DIALOGEN TUSSEN VROEGER EN NU

De nieuwe collectiepresentatie van het MSK Gent

Zo'n tien jaar geleden heropende een helemaal gerenoveerd en betoverend mooi Museum voor Schone Kunsten in Gent. Ondertussen is er veel gebeurd en is de toenmalige directeur Robert Hoozee ons ontvallen. Tijd voor een nieuwe presentatie en een nieuwe insteek vond de huidige directeur, Catherine de Zegher.

BOEIENDE CONFRONTATIE Wie de jongste jaren regelmatig het Museum voor Schone Kunsten in Gent bezocht, weet dat hij of zij er geconfronteerd wordt met hedendaagse kunst, een weg die Robert Hoozee al bewandelde door onder meer *artists in residence* te introduceren. Catherine de Zegher gaat resoluut verder op die weg, vanuit de gezonde gedachte dat er geen cesuur is tussen het heden en verleden.

In grote lijnen is in de nieuwe collectiepresentatie een chronologische volgorde aangehouden, af en toe onderbroken door een thematische presentatie. Dat maakt de wandeling door de verzameling een stuk boeiender.

Zaal 1 toont de werken uit de vijftiende en zestiende eeuw, met meesters als Duccio di Simone en Simon Bening. Maar je staat er ook oog in oog met een werk van Théophile Lybaert, een madonna uit 1883 uit de collectie van het Brugse Groeningemuseum. Een heel boeiende confrontatie.

In de volgende zaal, met de *Kruisdraging* en de *Heilige Hiëronymus* van Jeroen Bosch, zijn werkjes van Ria Verhaeghe (°1950) over de muur verspreid. Het zijn kleine werken, als iconen, die heel goed passen in de context van deze zaal. Het zijn de *Verticals* waaruit is gekozen. Ze zijn ontstaan uit de uitgebreide verzameling dagbladfoto's die Ria Verhaeghe heeft aangelegd. Het gaat om doden en gewonden die meestal horizontaal zijn gefotografeerd. Zij plaatst die beelden verticaal, schildert details ervan op gouden achtergronden, als evenzovele opstandingen uit de dood. Hoe kan beter de middeleeuwse mentaliteit en geloofswereld worden weergegeven?

In het circuit is uiteraard nog steeds het restauratieatelier van het *Lam Gods* opgenomen, een belangrijke klus die nog een aantal jaren intensief werk zal vergen en zeker ook een meerwaarde voor het museum betekent.

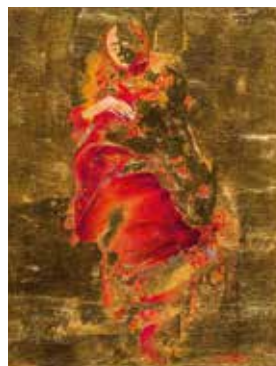
Een recente aanwinst: Valarius De Saedeleer, *Winterlandschap in Wales*, ca. 1914-1918, olieverf op doek, 48,5 x 89 cm

MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN GENT, LEGAAT JOZEF EN FERNAND DE BLIECK, 2016

Ria Verhaeghe, *Vertical*, s.d.

COURTESY OF THE ARTIST

Kazimir Malevich, *Houthakkers*,

MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN GENT

STUDIOLIO Het MSK Gent beschikt over een ruime verzameling barokschilderijen. Ze zijn over meerdere zalen gepresenteerd op een eerder thematische wijze. Er is meteen gezorgd om de jongste ontdekkingen of wetenschappelijke bevindingen in de bijhorende naamplaatjes op te nemen. Zo is Jacob Jordaens hier Jacques Jordaens geworden.

Een mooie verrassing voor wellicht elke bezoeker is de schenking van kunstenaar Patrick Van Caeckenbergh (°1960). Hij heeft afscheid genomen van zijn vroeger atelier en dit staat nu in zijn geheel in de rechtse hemicyclus van het MSK. Het atelier is een *studiolo* zoals we die kennen uit de renaissance en de barok, de plek waar men zich kon terugtrekken om te studeren en te mediteren. Het heeft hier de vorm van een reusachtige sigarenkist, is voorzien van twee bolvormige vensters en een toegangsdeurtje. Hierin werkte en studeerde de kunstenaar en kon hij desgewenst ook overnachten. Het atelier van Van Caeckenbergh sluit wonderwel aan bij de barokke schilderkunst waarmee het omgeven is. Een selectie bruiklenen met het oeuvre van de kunstenaar is eveneens te zien en dialogueert met de Nederlandse schilderkunst en de kunstkabinetten. Ook hier mogen we spreken van een zeer geslaagde ingreep.

OVERDAAD Tegenover de zinnelijke en expressieve Vlaamse barok ontstond het door Poussin in gang gezette classicisme van de achttiende eeuw, waarvoor hier een bijzonder geschikte presentatie is uitgedokterd in één van de driehoekige zalen. De ruimte is geflankeerd door een tapijtenzaal en door een thematische ruimte met portretten. Beginnend bij portretten van Gerard Horenbout uit de zestiende eeuw, over het beroemde *Portret van de kleptomaan* van Théodore Géricault, om halt te houden bij François-Joseph Navez, volgt een grote leegte die evenwel gecounterd wordt door een portret van Craigie Horsfield uit de S.M.A.K.-collectie. Ook hier een dialoog én een duidelijke samenwerking tussen de beide overburen.

We komen op die manier terecht in de grote zalen van de negentiende eeuw. Hier is gekozen om de werken volgens het salonprincipe van die tijd te presenteren. Het is een erg vermoeiende manier, de bezoeker krijgt een overdaad te zien. Vooral in de zaal waar geopteerd is om ook boven de lijst van de lambrisering nog werk op te hangen is dat een beetje ridicul. Je kan die werken amper zien, het lijkt een gebrek aan respect voor de kunstenaars in kwestie.

1. Eén van de grote zalen met schilderijen van de negentiende eeuw - 2. Luc Tuymans, *The Arena*, 2017, fresco MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN GENT - COURTESY STUDIO LUC TUYMANS
3. Zaal met zestiende-eeuwse portretten van o.a. Gerard Horenbout en Frans I Pourbus en met een portret van Craigie Horsfield uit de S.M.A.K.-collectie

In de tweede zaal wordt hetzelfde principe gehuldigd maar meer ingehouden. Hier komen voornamelijk de impressionistische schilders aan bod. Er zijn dialogen opgezet, maar de ademruimte blijft zeer beperkt. Misschien was het eerder aangewezen om deze negentiende-eeuwse wijze van exposeren bij wijze van didactiek voor te behouden aan een kleinere ruimte.

Een aantal andere presentaties is bijzonder geslaagd te noemen. Zo is er de zaal gewijd aan George Minne waar de *Fontein der Geknielden* prominent de aandacht vraagt, maar waar de beelden van Minne geconfronteerd worden met de onroerende, laatgotische *Marteling van Sint-Sebastiaan* van Meester Arnt. En zo zijn er wel meer verrassende ontmoetingen doorheen de opstelling van de modernen verwerkt. Een familieportret van Cornelis de Vos uit 1630 dat dialogueert met werken van Théo Van Rysselberghe is daar een voorbeeld van. Wie ooit het Museum van Hedendaagse Kunst heeft weten huizen in het achterste gedeelte van het MSK zal blij opkijken om in de linker hemicycclus een oude bekende weer te zien: *Chasing the Blue Train* van David Hammons. Het werk werd hier in dezelfde Lambeaux-zaal in 1991 voor het eerst in Europa getoond door Jan Hoet.

VERRIJKTE COLLECTIE Schenkingen, legaten en langdurige bruiklenen zijn voor het museum een welkome verrijking van de verzameling. Zo is de verzameling rond de Latemse Scholen met een twintigtal werken uitgebreid.

In de rondgang van de Lambeaux-zaal heeft de museumleiding Luc Tuymans bereid gevonden om er voor de eerste keer

in zijn carrière 'al fresco' aan de slag te gaan. Hij heeft zich hiervoor gebaseerd op werk dat hij een tweetal jaar geleden heeft gemaakt voor zijn tentoonstelling in Doha. De inspiratie voor dat werk vond hij destijds bij de *pinturas negras* (zwarte schilderijen) van Goya en in de filmstills van een super 8-film die hij in 1978 maakte. Hij heeft heel bewust de plek gekozen. De werken bevinden zich op het einde van de omgang van de hemicycclus, je ontdekt ze stapsgewijs.

Een hiaat in de MSK-collectie is op een bijzondere manier opgevangen. De verzameling Belgische abstracten is uitgebreid met een aantal bruiklenen, onder andere van de Koninklijke Musea in Brussel, en er is een belangrijke bruikleen van de Stichting Dieleghem die een zaal vult met interessant werk van de Russische avant-garde. Het zal je niet vaak gebeuren in ons land om Malevich, Lissitzky, Tatlin, Goncharova en anderen in een museum samen te zien. Deze zaal alleen al is een bezoek aan het MSK meer dan waard.

De nieuwe museumpresentatie zorgt ervoor dat er meer werken dan voorheen aan het publiek worden getoond. Het is dus belangrijk er de tijd voor te nemen. Het Museum voor Schone Kunsten van Gent blijft een bijzonder mooi en geslaagd museum op mensenmaat en legt op een natuurlijke wijze de link met het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst aan de overzijde van het Jan Hoetplein. Daarenboven zit de museumstaf niet stil en zorgt ze voor heel wat omkadering naar jong en oud. De lezingen die het museum gratis aanbiedt op woensdag in de vooravond verdienen een grote belangstelling.

DAAN RAU

INFO Museum voor Schone Kunsten – Open: dinsdag t.e.m. vrijdag van 9.30 tot 17.30 uur, zaterdag en zondag van 10.00 tot 18 uur – Gesloten: maandag – Fernand Scribbedreef 1, 9000 Gent – T 09 323.67.00 – www.mskgent.be – **ARCHIEF** Museum voor Schone Kunsten Gent: OKV 1998, nr. 1 – *De heropening van het MSK Gent*: OKV 2007, nr. 2, blz. 26-30 – *Gustave Van de Woestyne in Gent*: OKV 2010, nr. 2, blz. 8-12 – *Maeterlinck ontmoet Minne*: OKV 2011, nr. 5, blz. 8-15 – *Modernisme in MSK Gent*: OKV 2013, nr. 1, blz. 20-24 – *De Gouden Eeuw herbekeken*: OKV 2015, nr. 5, blz. 19-2 – www.tento.be

Patrick Van Caeckenbergh, *Het Sigarenkistje*, 1997–2017, mixed media, 246 x 574 x 462 cm
COURTESY ZENO X GALLERY ANTWERPEN, FOTO: DIRK PAUWELS

